

การวิเคราะห์ต้นทุนการบริการทางบัญชีของธุรกิจโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

Cost Analysis of Accounting Services of Hotel Businesses in Muang, Khon Kaen

นนุช ไชยผาสุก¹, มัทนา ดลพันธุ์¹, สัมฤทธิ์ ศิริคะเนรัตน์¹

Nongnuch Chaipasuk¹, Mattana Dolphun¹, Samrith Sirikanerat¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนการบริการทางบัญชีของธุรกิจโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ประกอบด้วย ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมระดับ 1-5 ดาว ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 52 ราย และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ผลการวิจัย พบว่า ต้นทุนการบริการทางบัญชีของธุรกิจโรงแรม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ของโรงแรมระดับ 1-2 ดาว แผนกที่มีต้นทุนรวมสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ฝ่ายบริหาร คิดเป็นร้อยละ 56.18 แผนกแม่บ้าน/อาหารและเครื่องดื่ม คิดเป็นร้อยละ 25.05 และแผนกต้อนรับส่วนหน้า คิดเป็นร้อยละ 13.48 โรงแรมระดับ 3-5 ดาว แผนกที่มีต้นทุนรวมสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ แผนกอาหารและเครื่องดื่ม คิดเป็นร้อยละ 39.80 แผนกบริหาร คิดเป็นร้อยละ 25.78 และแผนกช่างคิด เป็นร้อยละ 10.82

คำสำคัญ : ต้นทุนการบริการทางบัญชี, ธุรกิจโรงแรม

Abstract

The objective of this study was to analyze the cost of accounting services of hotel businesses in Muang, Khon Kaen. The sample group used in this research consisted of 52 1-5 star hotel entrepreneurs in Muang, Khon Kaen. Simple random sampling was used in this research. The instrument used in the research was a questionnaire. The statistics used was percentage. The research results showed that for the 1-2 star hotels in Muang district, Khonkaen, the total cost of accounting services of three departments was at the highest level : The percentage of accounting services in the administrative department was at 56.18, department of housekeeping / foods and drinks was at 25.05 and the reception department was at 13.48 respectively. For 3-5

¹ อาจารย์ประจำ, สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 0812617893, nuchs_19.cha@neu.ac.th

¹ Lecturer, Accounting, Faculty of Business, North Eastern University, 081261789, nuchs_19.cha@neu.ac.th

star hotels, the total cost of accounting services of the three departments was at the highest level. The percentage of food and drink department was at 39.80. The administrative department was at 25.78, and the technical department was at 10.82 respectively.

Keywords : Cost of accounting services, Hotel business

บทนำ

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการของประเทศไทยตลอดช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงในมิติที่กว้างขวางมากหากพิจารณาในส่วนที่เป็นปัจจัยภายนอก จะพบว่า การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเกี่ยวเนื่องและเชื่อมโยงกับสถานการณ์โลก การลงทุนข้ามชาติ การเปิดเสรีทางการค้าการลงทุน การเผชิญกับปัจจัยภายนอกดังกล่าวภาคส่วนต่างๆ ในประเทศไทยจำเป็นต้องรู้เท่าทันและปรับตัวต่อสถานการณ์ดังกล่าว โดยเฉพาะในส่วนของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวซึ่งถือได้ว่ามีความอ่อนไหวและเปราะบางสูงมาก อุตสาหกรรมหนึ่ง การขับเคลื่อนจึงจำเป็นต้องดำเนินการไปอย่างระมัดระวัง (กรมการท่องเที่ยว, 2557) ในปัจจุบันธุรกิจโรงแรมต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและสภาวะการแข่งขันทางการตลาดที่มีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น กระบวนการท่องเที่ยวและกีฬา และกรรมการท่องเที่ยวได้สรุปสถานการณ์นักท่องเที่ยว เดือนพฤษภาคม 2557 กล่าวว่า มีการหดตัวเพิ่มขึ้นจากเดือนก่อนหน้าโดยมีนักท่องเที่ยวจำนวน 1,736,744 คน ลดลง 207,224 คน หรือหดตัวร้อยละ 10.66 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา และเป็นการหดตัวต่อเนื่องเป็นเดือนที่ 4 (-1.72%) นับจากเดือนกุมภาพันธ์ สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวที่ลดลง จากหลายปัจจัย สำหรับจำนวนและรายได้ในช่วงมกราคมถึงพฤษภาคม 2557 มีนักท่องเที่ยวจำนวน 10,357,388 คน หดตัวร้อยละ 5.93 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา ขณะที่รายได้จากการท่องเที่ยวมีมูลค่าเท่ากับ 480,031.51 ล้านบาท หดตัว

ร้อยละ 3.91 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา จากการลดลงของนักท่องเที่ยวภูมิภาคเอเชียตะวันออก เอเชียใต้ ตะวันออกกลาง และโอเชียเนีย โดย ณ สิ้นไตรมาส 2 ปี 2557 เศรษฐกิจในประเทศส่งสัญญาณการฟื้นตัว โดยภาครัฐได้ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจทำให้ภาคเอกชนมีความเชื่อมั่นสูงขึ้น ประกอบกับมีการเร่งเบิกจ่ายงบประมาณทำให้เศรษฐกิจในครึ่งปีหลังเริ่มฟื้นตัว ซึ่งน่าจะส่งผลการท่องเที่ยวในประเทศ และคาดว่าในไตรมาสที่ 4 ปี 2557 นั้นจะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติ 7.47 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.02 จากปีก่อนและทั้งปี 2557 คาดว่าจะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติ 25.25 ล้านคน ลดลงร้อยละ 4.90 จากปีก่อน (ศูนย์วิจัยด้านการตลาดการท่องเที่ยว, 2557)

ในปี 2558 จะส่งผลให้รายได้ทางการตลาดด้านท่องเที่ยวในแถบจังหวัดภาคอีสานโตขึ้นประมาณ 20% เนื่องจากเวลานี้บางจังหวัดในพื้นที่เชื่อมโยง มีห้างสรรพสินค้ารองรับเกือบทุกเมือง โรงแรมมีจำนวนห้องพักที่เพิ่มขึ้น และที่สำคัญมีเส้นทางคมนาคมที่สะดวก โดยเฉพาะมีบริการรถโดยสารจาก บริษัท ขนส่ง จำกัด (บขส.) วิ่งเชื่อมโยงระหว่างไทยกับกลุ่มประเทศ AEC ซึ่งปัจจัยที่มากกระตุ้นให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวในแถบภาคอีสาน และพื้นที่เชื่อมโยงเพิ่มขึ้น มาจากการเพิ่มเที่ยวบินของสายการบินโลว์คอสต์ โดยเวลานี้ทางการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้ทำกิจกรรมร่วมกันตลอดทั้งปี เพื่อให้เกิดการเดินทางหมุนเวียน ทั้งเข้าและออก และน่าจะส่งผลทำให้บริษัททัวร์ปรับเปลี่ยนกิจกรรมทางด้านการตลาดด้วยการหันมารับฟังความต้องการของลูกค้าที่เปลี่ยนในขนาดด้วย ประกอบกับแรงหนุนจากการ

เข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนใน พ.ศ. 2558 นี้ ย่อมส่งผลถึงจำนวนนักท่องเที่ยวและการแข่งขันที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ยุทธศาสตร์ทางการตลาดใหม่ ภายหลังจากการท่องเที่ยวแถบภาคอีสานมีอัตราการเติบโตลดลง ด้วยการหันมาทำตลาดดึงนักท่องเที่ยวทางภาคอีสานที่เกี่ยวกันเองภายใน 20 จังหวัดมีทั้งอีสานเหนือ อีสานกลาง อีสานใต้ แต่ละโซนก็จะมีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และธรรมชาติแตกต่างกันไป สร้างให้เกิดการเดินทางหมุนเวียนในภาคอีสาน จากการศึกษาพบว่า โรงแรมได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยว จนมีอัตราการเข้าพักเพิ่มมากขึ้น (Tourism Watch for Thailand, 2554) ทั้งนี้ยังพบว่าธุรกิจโรงแรมมีข้อจำกัดที่เป็นจุดอ่อนในการแข่งขันในตลาดเสรี โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 70 มีลักษณะเป็นผู้ประกอบการรายย่อยยังขาดการวางแผน และการจัดการที่ดี (กรมการท่องเที่ยว, 2557)

ข้อมูลจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ยังพบอีกว่า ในปี 2553 โดยพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวแถบจังหวัดภาคอีสานจะใช้เวลาโดยเฉลี่ยประมาณ 2 คืน 3 วัน ประมาณ 90% เป็นการเดินทางท่องเที่ยวด้วยตัวเองและที่เป็นนักท่องเที่ยวหลักอีกกลุ่มหนึ่ง คือกลุ่มประชุมสัมมนาที่มีแนวโน้มเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่องทุก ๆ ปี และสำหรับธุรกิจโรงแรมก็จะต้องมีการพัฒนามาตรฐานการให้บริการ โดยเฉพาะการดูแลความปลอดภัย และการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว รวมถึงการเตรียมความพร้อมของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการเตรียมความพร้อมของการท่องเที่ยวตามเทศกาล การให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรในธุรกิจของตนเอง (ศูนย์วิจัยด้านการตลาดการท่องเที่ยว, 2557) ซึ่งสอดคล้องกับ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ร่วมกับสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2554) ได้จัดทำรายงานดัชนีความเชื่อมั่นผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวในประเทศไทย ซึ่งในส่วนของผลการสำรวจความคิดเห็นนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว

ชาวต่างชาติเห็นว่า การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้ประเทศ (ร้อยละ 37) และการพัฒนาระบบการรักษาความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว (ร้อยละ 27) เป็นกลยุทธ์ที่สามารถช่วยกระตุ้นการท่องเที่ยวในประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่นักท่องเที่ยวไทยต้องการให้ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพการให้บริการในเรื่องของความสะอาดมากที่สุด (ร้อยละ 65) รองลงมาได้แก่ ความปลอดภัย (ร้อยละ 63) และการให้บริการของพนักงาน (ร้อยละ 46) เพราะนั่นหมายถึงรายได้ที่จะเพิ่มขึ้น ฉะนั้น ภายใต้อสถานการณ์ที่มีความตื่นตัวภายใต้ AEC ในภาวะที่ผู้ประกอบการเกิดความกังวลเกี่ยวกับการแข่งขันและความอยู่รอดในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่นับว่าเป็นอุตสาหกรรมหลักที่มีความอ่อนไหวต่อสิ่งกระทบจากทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง เหตุการณ์ความรุนแรงภายในประเทศ และภัยธรรมชาติ ผู้ประกอบการโรงแรมไทยประสบกับปัญหาที่สำคัญคือ 1) ด้านต้นทุนค่าแรงงานคนไทยมีการค่าแรงที่สูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทยในกลุ่มสมาชิกอาเซียนจากนโยบาย โดยค่าแรงขั้นต่ำ 300 บาท 2) ด้านต้นทุนที่สูงขึ้นจากการปรับตัวของวัสดุ อุปกรณ์ก่อสร้าง การบำรุงรักษาและวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตอาหาร รวมถึงน้ำมันเชื้อเพลิง และ 3) สถานการณ์การแข่งขันทางการตลาดของธุรกิจ ปัจจัยที่จะช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ประกอบการ คือ การศึกษาต้นทุนในการให้บริการ ซึ่งจะบอกถึงต้นทุนตามแผนงาน

จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการวิเคราะห์ต้นทุนการบริการทางบัญชีของธุรกิจโรงแรมเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมไว้ใช้เป็นแนวทางในการบริหารค่าใช้จ่ายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนการบริการทางบัญชีของธุรกิจโรงแรม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 59 ราย (เทศบาลนครขอนแก่น, 2557)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมระดับ 1-5 ดาว ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 52 ราย ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (ยูทง ไทยวรรณ, 2552) การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยกำหนดสัดส่วนตามกลุ่มประชากร

เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ประกอบการเกี่ยวกับต้นทุนการให้บริการทางบัญชีของธุรกิจโรงแรม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของโรงแรม ได้แก่ ระยะเวลาในการประกอบธุรกิจโรงแรม ประเภทการจดทะเบียน ระดับดาวของโรงแรม ลักษณะของกลุ่มลูกค้าที่มาใช้บริการ ระยะเวลาที่ลูกค้าเข้าพัก ลักษณะการจองห้องพัก ช่วงเวลาที่ลูกค้าเข้าพักในโรงแรม จำนวนห้องพัก จำนวนพนักงาน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการให้บริการทางบัญชีของธุรกิจโรงแรมระดับ 1- 5 ดาว ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น เป็นคำถามปลายเปิด ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ.2547 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์นักท่องเที่ยว พ.ศ.2557 จากกระทรวง

การท่องเที่ยวและกีฬา ศึกษาเกี่ยวกับการบัญชีโรงแรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานวิจัย และเพื่อกำหนดแบบสอบถาม นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดข้อคำถามในการออกแบบสอบถาม สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยสร้างแบบสอบถามและเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน นำผลที่ได้จากแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงแก้ไข จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากผู้ประกอบการโรงแรม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 52 แห่ง

ระยะที่ 2 วิเคราะห์ต้นทุนการบริการทางบัญชีของธุรกิจโรงแรม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถามมาวิเคราะห์ต้นทุนการบริการทางบัญชีจำนวน 52 ราย

การวิเคราะห์ ค่าสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage)

ผลการศึกษา

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 73.10 มีอายุน้อยกว่า 30 ปี ร้อยละ 38.50 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 76.90 มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 5-10 ปี ร้อยละ 40.38

2. ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของธุรกิจโรงแรม

จากการวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่โรงแรมเปิดดำเนินกิจการระหว่าง 11-16 ปี ร้อยละ 46.20 จดทะเบียนในรูปบริษัทจำกัด ร้อยละ 63.50 เป็นโรงแรมระดับ 3 ดาว เป็นร้อยละ 61.50 ลักษณะของกลุ่มลูกค้าที่มาใช้บริการส่วนใหญ่เดินทางมา

พักด้วยตนเอง ร้อยละ 57.70 ระยะเวลาที่ลูกค้าเข้าพักในโรงแรม 1-2 วัน ร้อยละ 84.60 ลักษณะการจองห้องพักโดยโทรศัพท์จองที่โรงแรมโดยตรง ร้อยละ 98.10 ลูกค้าเข้าพักในโรงแรมช่วงเดือนตุลาคม-ธันวาคม ร้อยละ 42.30 โรงแรมมีจำนวนห้องพัก 50-100 ห้อง ร้อยละ 48.08 มีจำนวนพนักงานน้อยกว่า 50 คน ร้อยละ 51.91

3. ผลการศึกษาต้นทุนการบริการทางบัญชีของธุรกิจโรงแรม ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

3.1 ผลการศึกษาต้นทุนการบริการทางบัญชีของธุรกิจโรงแรมระดับ 1-2 ดาว ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ต้นทุนรวมทั้งหมดเฉลี่ยเดือนละ 893,914 บาท คิดเป็นต้นทุนคงที่เฉลี่ย

เดือนละ 540,617 บาท และต้นทุนผันแปรเฉลี่ยเดือนละ 353,297 ต้นทุนรวมฝ่ายบริหาร คิดเป็นร้อยละ 56.18 แผนกแม่บ้าน/อาหารและเครื่องดื่ม คิดเป็นร้อยละ 25.05 และแผนกต้อนรับส่วนหน้า คิดเป็นร้อยละ 13.48 (ดังแสดงในตารางที่ 1)

3.2 ผลการศึกษาต้นทุนการบริการทางบัญชีของธุรกิจโรงแรมระดับ 3-5 ดาว ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ต้นทุนรวมทั้งหมดเฉลี่ยเดือนละ 9,142,310 คิดเป็นต้นทุนคงที่เฉลี่ยเดือนละ 5,636,403 และต้นทุนผันแปรเฉลี่ยเดือนละ 3,505,907 ต้นทุนรวมแผนกอาหารและเครื่องดื่ม คิดเป็นร้อยละ 39.80 แผนกบริหาร คิดเป็นร้อยละ 25.78 และแผนกช่าง คิดเป็นร้อยละ 10.82 (ดังแสดงในตารางที่ 2)

ตารางที่ 1 ต้นทุนการบริการทางบัญชีของโรงแรมระดับ 1-2 ดาว จำแนกตามแผนก

แผนก	จำนวนเงิน (บาท/เดือน)			ร้อยละ
	FC	VC	รวม	
-ฝ่ายบริหาร	378,587	123,644	502,231	56.18
-แผนกต้อนรับส่วนหน้า	94,700	25,831	120,531	13.48
-แผนกแม่บ้าน/อาหารและเครื่องดื่ม	34,200	189,739	223,939	25.05
-แผนกช่าง	33,130	14,083	47,213	5.28
รวม	540,617	353,297	893,914	100

ตารางที่ 2 ต้นทุนการบริการทางบัญชีของโรงแรมระดับ 3-5 ดาว จำแนกตามแผนก

แผนก	จำนวนเงิน (บาท/เดือน)			ร้อยละ
	FC	VC	รวม	
ฝ่ายปฏิบัติการ				
-แผนกต้อนรับส่วนหน้า	305,580	74,376	379,956	4.16
-แผนกแม่บ้าน	467,261	258,517	725,778	7.89
-แผนกอาหารและเครื่องดื่ม	2,161,928	1,475,222	3,637,150	39.80
-แผนกรักษาความปลอดภัย	288,101	2,941	291,042	3.19
ฝ่ายสำนักงาน				
-แผนกการขายและการตลาด	208,140	34,753	242,893	2.66
-แผนกการเงินและบัญชี	359,716	76,475	436,191	4.77
-แผนกทรัพยากรบุคคล	63,060	20,515	83,575	1.23
-แผนกช่าง	368,106	621,146	989,252	10.82
-แผนกบริหาร	1,414,511	941,962	2,356,473	25.78
รวม	5,636,403	3,505,907	9,142,310	100

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาจะเห็นว่าต้นทุนการบริการทางบัญชีของธุรกิจโรงแรมในเขตอำเภอเมืองจังหวัดขอนแก่น โรงแรมระดับ 1-2 ดาว มีต้นทุนรวมทั้งหมดเฉลี่ยเดือนละ 893,914 บาท คิดเป็นต้นทุนคงที่เฉลี่ยเดือนละ 522,283 บาท และต้นทุนผันแปรเฉลี่ยเดือนละ 371,631 บาท โรงแรมระดับ 3-5 ดาว มีต้นทุนรวมทั้งหมดเฉลี่ยเดือนละ 9,142,310 บาท คิดเป็นต้นทุนคงที่เฉลี่ยเดือนละ 5,636,403 บาท และต้นทุนผันแปรเฉลี่ยเดือนละ 3,505,907 บาท จากข้างต้นจะเห็นว่าต้นทุนคงที่มากกว่าต้นทุนผันแปรเนื่องจากต้นทุนคงที่ของโรงแรมเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเงินเดือนและสวัสดิการพนักงานที่จ่ายให้กับพนักงานประจำ ค่าลิขสิทธิ์ ค่าเบี้ยประกันภัย ซึ่งจะต้องจ่ายคงที่ไม่ว่าลูกค้าที่มาใช้บริการจะมีจำนวนมากหรือน้อย สอดคล้องกับ อรพรรณ สิทธิชัย (2550) กล่าวว่าการศึกษาต้นทุนในการประกอบกิจการของสถานประกอบการสปาจำนวน 30 แห่งพบว่าผู้ประกอบการร้อยละ 60 ประกอบกิจการมาประมาณ 1-3 ปี ต้นทุนที่มากที่สุดเป็นต้นทุนคงที่ทั้งหมดมีค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ย 2,106,284 บาท ต้นทุนผันแปรมีค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ย ต่อปี 184,589 บาท และต้นทุนค่าเสียโอกาสเฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 35,000 บาท รวมต้นทุนในการประกอบธุรกิจสปาประมาณ 2.2 ล้านบาท และสอดคล้องกับ สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น (2553) กล่าวว่า โรงแรมและรีสอร์ทส่วนใหญ่ มีจุดอ่อนคือ เป็นกิจการที่มีต้นทุนคงที่และค่าใช้จ่ายที่สูงโดยเฉพาะอย่างยิ่งต้นทุนด้านอาหารและเครื่องดื่ม ต้นทุนด้านพลังงานสำหรับต้นทุนรวมในแต่ละแผนกของโรงแรมระดับ 1-2 ดาว แผนกที่มีต้นทุนรวมสูงสุด 3 ลำดับแรกคือ ฝ่ายบริหาร แผนกแม่บ้าน/อาหารและเครื่องดื่ม และแผนกต้อนรับส่วนหน้า โรงแรมระดับ 3-5 ดาว แผนกที่มีต้นทุนรวมสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ แผนกอาหารและเครื่องดื่ม แผนกบริหาร และแผนกช่าง

จากการที่แผนกดังกล่าวมีต้นทุนสูง เนื่องจากเป็นแผนกมีบทบาทในการบริหาร การให้บริการลูกค้า และสนับสนุนงานบริการลูกค้าโดยตรง สอดคล้องกับ สุดใจ ขอเสริมศรี (2549) กล่าวว่าโรงแรม/รีสอร์ทสปา พบว่า การจัดการต้นทุนของโรงแรม/รีสอร์ทสปาและเดย์สปา มีวิธีการจัดการต้นทุนไม่แตกต่างกัน คือการกำหนดส่วนประกอบต้นทุน การคำนวณและการบันทึกบัญชี และการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศใช้ในการบริหารจัดการ ส่วนประกอบของต้นทุนในการให้บริการต้นทุนหลักคือ ค่าจ้างพนักงานผู้ให้บริการซึ่งเป็นต้นทุนที่สำคัญที่สุด รองลงมาเป็นผลิตภัณฑ์และสมุนไพร ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในการให้บริการ เป็นต้น สอดคล้องกับ สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น (2553) กล่าวว่า บทวิเคราะห์ธุรกิจโรงแรมและรีสอร์ทปี 2553 พบว่า อัตราค่าจ้างพนักงานของโรงแรมและรีสอร์ทมีค่าเฉลี่ยอัตราค่าจ้างพนักงานสูงกว่าค่ามาตรฐานเล็กน้อย คือมีอัตราค่าจ้างคิดเป็นร้อยละ 21.40 ต่อยอดขาย F & B อัตราค่าจ้างพนักงานนี้จะส่งผลต่อต้นทุน ดังนั้นจึงควรมีระดับที่เหมาะสมไม่ต่ำหรือไม่สูงเกินไปหากต่ำเกินไปอาจจะส่งผลต่อการให้บริการได้ และถ้าสูงเกินไปควรมีการตรวจสอบวิธีการทำงานของพนักงานว่ามีประสิทธิภาพเพียงพอหรือไม่หรือมีพนักงานมากเกินไปหรือไม่ในขณะที่ต้องรักษาคุณภาพงานบริการลูกค้าไว้ นอกจากนี้ยังกล่าวว่า ค่าเฉลี่ยของดัชนีค่าวัตถุดิบที่ใช้ใน F & B ของโรงแรมและรีสอร์ททั้งขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ มีค่าสูงกว่าค่ามาตรฐานโดยขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดประมาณร้อยละ 38.60 รองลงมาเป็นขนาดกลางร้อยละ 36.90 และขนาดใหญ่ร้อยละ 33.90 ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการกำหนดราคาขายได้สูงกว่าหรือสามารถซื้อวัตถุดิบได้ในราคาต่ำกว่า

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปประยุกต์ใช้

1.1 ผลการศึกษาที่ได้สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ต้นทุนของสถานประกอบการ ธุรกิจโรงแรมและรีสอร์ท ช่วยให้เข้าใจโครงสร้างต้นทุนและนำมาพิจารณาในการบริหารค่าใช้จ่ายที่มีต้นทุนสูงรวมถึงการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ผลการศึกษาจะเห็นได้ว่าต้นทุนอาหารและเครื่องดื่มมีจำนวนต้นทุนที่สูง ซึ่งผู้ประกอบการสามารถนำผลวิจัยไปปรับใช้ในการลดต้นทุนอาหารและเครื่องดื่มของโรงแรมได้ ดังนี้

1.2.1 จัดทำ Recipe ของรายการอาหารในทุกเมนูซึ่งจะทำให้ทราบต้นทุนในแต่ละรายการอาหารว่าควรเป็นเท่าใด

1.2.2 สังเกตยอดรายได้และพยากรณ์รายได้ที่อ้างอิงจากตัวเลขของลูกค้า จะทำให้สามารถควบคุมการสั่งซื้อสินค้าได้

1.2.3 จัดทำรายงานต้นทุนอาหารและเครื่องดื่มจะสามารถควบคุมต้นทุนได้อย่างเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การทำวิจัยในครั้งถัดไปควรศึกษาทั้งต้นทุนการบริการทางบัญชีและต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์และนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกับเพื่อจะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารในการวางแผนการดำเนินงาน

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณสำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ให้สนับสนุนงบประมาณการวิจัยในครั้งนี้รวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ทำได้ให้คำแนะนำ รวมทั้งข้อเสนอแนะอื่นๆ จนกระทั่งงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กรมการท่องเที่ยว. (2557). *สรุปสถานการณ์นักท่องเที่ยวพฤษภาคม 2557*. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2557, จาก www.m-society.go.th/article_attach/11928/16184.pdf
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2557). *โครงการรายงานและพยากรณ์พฤติกรรมนักท่องเที่ยวและความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทย*. ค้นเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2557, จาก www.Marketing-database.tat.or.th/Ewt_dl_ling.php?nid=1769
- เทศบาลนครขอนแก่น. (2557). *ศูนย์ข้อมูลข่าวสารเทศบาลนครขอนแก่น*. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2557, จาก [www.Center.kkmumi.go.th/index.php?option=com_content & layout = blog & Item id 88](http://www.Center.kkmumi.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=88).
- ยุทธไทยวรรณ. (2552). *วิธีการวิจัยทางธุรกิจ*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ศูนย์วิจัยด้านการตลาดการท่องเที่ยว. (2557). *สถานการณ์การท่องเที่ยว ปี 2556 และแนวโน้มปี 2557*. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2557, จาก www.marketingdatabase.tat.or.th/ewt_news.php?nid=1731&filename=index&c_id=3.
- สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น). (2553). *บทวิเคราะห์ธุรกิจโรงแรมและรีสอร์ท ปี 2553*. โครงการกิจกรรมการเผยแพร่ผลการวิเคราะห์ระบบเตือนภัยและระบบฐานข้อมูลแก่สาธารณะ. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. กระทรวงอุตสาหกรรม.
- สุดใจ ขอเสริมศรี. (2549). *การจัดการต้นทุนธุรกิจสปา:กรณีศึกษาโรงแรม/รีสอร์ท สปาและเดย์สปาในภาคใต้*. *Songklanakarin J. of Social Sciences & Humanities*.
- อรพรรณ สิทธิชัย. (2550). *ปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมผู้บริโภคเดย์ สปา และต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ของการประกอบการเดย์ สปา ในเขตกรุงเทพมหานคร*. *วารสารมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต*, 63-64.
- Tourism Watch for Thailand. (2554). *ไตรมาส 3/54 ไทยเที่ยวไทยท่องเที่ยวสดใสกว่าตลาดต่างชาติ*. ค้นเมื่อวันที่ 12 มกราคม 2558, จาก <http://prodram.npru.ac.th/twt/>